МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
Західнодонбаський інститут

Кафедра соціально-гуманітарної підготовки та права

Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять з дисципліни ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА УКРАЇНИ

спеціальності: 081
Право

освітнього рівня: перший
(бакалаврський)

освітньої
програми: Право

Затверджено
Науково-методичною радою
Західнодонбаського інституту
ПрАТ "ВНЗ "МАУП"
від 25 червня 2020 р.

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Основою для підготовки до семінарських занять є плани проведення семінарських занять. На заняттях використовуються різні форми та методи контролю знань студентів, основними серед яких є: усне опитування, дискусія, реферативні повідомлення та їх обговорення, а також проведення тестового контролю.

Специфіка семінарських з навчальної дисципліни "Історія держави і права України" полягає в тому, що під час їх проведення значна увага зосереджується на поєднанні глибокого засвоєння історико-теоретичного матеріалу та вирішенні практичних завдань, які безпосередньо виникають нині з практики державного управління в Україні.

Тому головним є формування у студентів вмінь аналізувати поточну як державно-утворюючу, управлінську, так і правову ситуацію в конкретній державі відповідно до історичного періоду її розвитку, враховуючи при цьому і конституційні зміни, і зміни чинного законодавства та прийняття новітніх нормативно-правових актів.

Самостійна підготовка студентів до таких форм заняття, як співбесіда та дискусія, дозволяє багатоаспектний розгляд питань, винесених на обговорення під час семінарського заняття, сприяє підготовці до участі в обговоренні максимальної кількості студентів, розвитку історико-правового мислення та опануванню юридично-ділового стилю спілкування.

Студент, готуючись до участі у семінарському занятті та обговоренні того чи іншого питання, також повинен враховувати історико-теоретичні положення та реалії політичного життя України. Його вміння аналізувати та висловлювати власну оцінку щодо процесів здійснення державного будівництва та розвитку місцевого самоврядування в окремій країні дозволить чітко формулювати основні історико-теоретичні положення, аргументувати та доводити свої міркування.

Семінарське заняття №1

1.Організаційна частина заняття:
Перевірка присутності студентів на занятті.
Журнал відвідування занять студентами.
Відповіді на питання студентів.
2.Повідомлення теми заняття, актуальність теми, формування цілей, мотивація навчальної діяльності (бажання вчитися заради досягнення академічної мети, професійного зросту).
Тема:1.Предмет, періодизація, історіографія курсу "Історія держави і права України» ;
Тема2.Стародавні держави і право на території Північного Причорномор'я і Приазов'я.
Цілі:
-**навчальна** (поглиблення, конкретизація, систематизація знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару;
-поглибити знання, сформувати уміння і навички застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності);
-**розвивальна** (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, нормативно-правовими актами; формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);
-**виховна** (моральне виховання, виховання правової, політичної , патріотичної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення конкретної теми, тощо); ™
-**діагностично-корекційна** (контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх подолання) та ін.
3. Актуалізація опорних знань студентів

Актуалізація — відтворення раніше засвоєних знань, на які спирається вивчення нового навчального матеріалу, а також їх застосування при вивченні теми лекції.
Актуалізація має стимулювати пізнавальну активність студентів.

Що таке історія?

4.Мотивація навчальної діяльності :
- активізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів до вивченої теми;

- сприяти формуванню бажання освоїти навчальний матеріал;
- викликати інтерес до процесу навчання використовуючи в процесі лекції різноманітні засоби (розповідь, пояснення, цифрова розминка, бальна винагорода студентів).

5. Вступне слово викладача

Зміст семінарського заняття

1.«Предмет, періодизація, історіографія курсу "Історія держави і права України»
2.Стародавні держави і право на території Північного Причорномор' ,Приазов'я.

Література: [1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12]

Вид семінару: Семінар запитань і відповідей.

Варіант №1

1.Дослідником історії є : науковець, історик, археолог?
2.Для розуміння предмету історії держави і права України важливе значення має : (історіографія, періодизація, підготовка дослідників історії)
3. Перші паростки державності на території сучасної України з'явились у :
(первісні часи, скіфські часи, часи виникнення східних слов'ян)
4.Кому належать слова…. відособленою соціальною групою, яка відігра¬вала значну роль у житті суспільства, були жерці?
(Геродот, Савмак, Атей)

Варіант №2

1.Наука, яка вивчає минуле людства і покладається на письмові та матеріальні свідчення минулих подій, це… (історіографія, історія, завдання історії)
2. Дослідником історії є : науковець, історик, археолог?
3.Знайдіть грецькі – міста колонії Північного Причорномор'я
(Істрія, Борисфен, Ольвія, Феодосія, Пантікапей, Херсонес, Тіра).

Варіант №3

1.Пізнання загальних законів виникнення, розвитку, змін типів, форм держави і права, особливостей функціонування державних установ та інститутів права в конкретних історичних умовах України, це:
(завдання, предмет, мета історії держави і права України?)
2. Скіфія була державою рабовласницького чи первісно - общинного ладу?
3. Окремою ланкою міського управління були виборні колегії .
Яку назву вони мали? (магістрати, продики, перекладачі).

Методичне забезпечення: (тести, проблемні питання, опорні конспекти, тощо)

Робота за планом (заслуховування відповідей на запитання, виконання завдання на самостійне опрацювання, тощо)

Підведення підсумків (оцінка знань студентів, коментар відповідей)

Семінарське заняття №2

1.Організаційна частина заняття:

Перевірка присутності студентів на занятті.
Журнал відвідування занять студентами.
Відповіді на питання студентів.

2.Повідомлення теми заняття, актуальність теми, формування цілей, мотивація навчальної діяльності.

Тема «Ранньофеодальна держава Київська Русь. Право Київської Русі. Галицько – Волинська держава»

Цілі:

-**навчальна** (поглиблення, конкретизація, систематизація знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару;
-поглибити знання, сформувати уміння і навички застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності);
-**розвивальна** (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з

різними літературними джерелами, нормативно-правовими актами; формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);
-**виховна** (моральне виховання, виховання правової, політичної , патріотичної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення конкретної теми, тощо); ™
-**діагностично-корекційна** (контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх подолання) та ін.

3. Актуалізація опорних знань студентів

Актуалізація — відтворення раніше засвоєних знань, на які спирається вивчення нового навчального матеріалу, а також їх застосування при вивченні теми лекції.
Актуалізація має стимулювати пізнавальну активність студентів.
Вказати державне утворення, яке мало місце в 9-14 столітті на території України та його значення.

4.Мотивація навчальної діяльності :
- активізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів до вивченої теми;
- сприяти формуванню бажання освоїти навчальний матеріал;
- викликати інтерес до процесу навчання використовуючи в процесі лекції різноманітні засоби (розповідь, пояснення, ситуації, бальна винагорода студентів).

5. Вступне слово викладача

Зміст семінарського заняття

Варіант №1

1.За часів князювання якого князя було завершено формування території Київської Русі?
2. Яку назву мала держава східних слов'ян?
3. Соціальна структура Київської Русі.
4. Утворення й історична доля Галицько-Волинського князівства.

Варіант № 2

1.В історії Київської Русі можна виділити три послідовних періоди. Назвіть їх….
2. Яку назву мала держава східних слов'ян?
3. Вкажіть основні передумови утворення Київської Держави.
4. Утворення Галицько-Волинського князівства.

Варіант №3

1. Назвіть перші слов'янські князі.
2. Соціальна структура Київської Русі.
3.Значення Київської Русі.
4. Історична доля Галицько-Волинського князівства.

Література: [1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12]

Вид семінару: Семінар запитань і відповідей. Перевірка виконання питань для самостійної роботи

Методичне забезпечення: (тести, проблемні питання (картки з самостійної роботи до семінару), опорні конспекти, тощо)

Робота за планом (заслуховування відповідей на запитання, виконання завдання на самостійне опрацювання, тощо)

Підведення підсумків (оцінка знань студентів, коментар відповідей)

Семінарське заняття №3

1.Організаційна частина заняття:
Перевірка присутності студентів на занятті.
Журнал відвідування занять студентами.
Відповіді на питання студентів.

2.Повідомлення теми заняття, актуальність теми, формування цілей, мотивація навчальної

діяльності.

Тема: «Литовсько-Руська держава та її право»

Тема: «Суспільно-політичний лад і право на українських землях у складі Речі Посполитої»

Цілі:

-**навчальна** (поглиблення, конкретизація, систематизація знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару;

-поглибити знання, сформувати уміння і навички застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності);

-**розвивальна** (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, нормативно-правовими актами; формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);

-**виховна** (моральне виховання, виховання правової, політичної , патріотичної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення конкретної теми, тощо); ™

-**діагностично-корекційна** (контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх подолання) та ін.

3. Актуалізація опорних знань студентів

Актуалізація — відтворення раніше засвоєних знань, на які спирається вивчення нового навчального матеріалу, а також їх застосування при вивченні теми лекції. Актуалізація має стимулювати пізнавальну активність студентів.

Вказати державне утворення, яке мало місце в 9-14 столітті на території України та його значення.

4.Мотивація навчальної діяльності :

- активізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів до вивченої теми;
- сприяти формуванню бажання освоїти навчальний матеріал;
- викликати інтерес до процесу навчання використовуючи в процесі лекції різноманітні засоби (розповідь, ситуації, доповідь, бальна винагорода студентів).

5. Вступне слово викладача

Зміст семінарського заняття

1.Історія виникнення Литовсько-Руська держава

2.Суспільний та політичний лад.

3.Право на українських землях у складі Речі Посполитої.

Література: [1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12]

Вид семінару: Семінар запитань і відповідей. Перевірка виконання питань для самостійної роботи

Методичне забезпечення: (тести, проблемні питання (картки з самостійної роботи до семінару), опорні конспекти, тощо)

Робота за планом (заслуховування відповідей на запитання, виконання завдання на самостійне опрацювання, тощо)

Підведення підсумків (оцінка знань студентів, коментар відповідей)

Семінарське заняття №4

1.Організаційна частина заняття:

Перевірка присутності студентів на занятті.

Журнал відвідування занять студентами.

Відповіді на питання студентів.

2.Повідомлення теми заняття, актуальність теми, формування цілей, мотивація навчальної діяльності.

Тема: Запорозька Січ: військово-адміністративний устрій та право.

Тема: Держава і право Гетьманщини.

Тема 10.Суспільно-політичний устрій і право на українських землях у складі імперій

Цілі:
-**навчальна** (поглиблення, конкретизація, систематизація знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару;
-поглибити знання, сформувати уміння і навички застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності);
-**розвивальна** (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними джерелами, нормативно-правовими актами; формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);
-**виховна** (моральне виховання, виховання правової, політичної , патріотичної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення конкретної теми, тощо); ™
-**діагностично-корекційна** (контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх подолання) та ін.
3. Актуалізація опорних знань студентів

Актуалізація — відтворення раніше засвоєних знань, на які спирається вивчення нового навчального матеріалу, а також їх застосування при вивченні теми лекції.
Актуалізація має стимулювати пізнавальну активність студентів.

Що таке суспільний та політичний лад?

4.Мотивація навчальної діяльності :
- активізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів до вивченої теми;
- сприяти формуванню бажання освоїти навчальний матеріал;
- викликати інтерес до процесу навчання використовуючи в процесі лекції різноманітні засоби (розповідь, пояснення, ситуації, практичні вправи, цифрова розминка,
бальна винагорода студентів).
5. Вступне слово викладача

Зміст семінарського заняття

1.Передумови виникнення Запорізької Січі.
2. Військово-політичний устрій Запорізької Січі, його особливості
3.Значення Запорізької Січі в історії України.
4.Особливості держави і права Гетьманщини.
5. Право на українських землях у складі імперій

Література: [1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12]

Вид семінару: Семінар запитань і відповідей . Перевірка виконання питань для самостійної роботи
Методичне забезпечення: (тести, проблемні питання (картки з самостійної роботи до семінару), опорні конспекти, тощо)
Робота за планом (заслуховування відповідей на запитання, виконання завдання на самостійне опрацювання, тощо)
Підведення підсумків (оцінка знань студентів, коментар відповідей)

Семінарське заняття №5

1.Організаційна частина заняття:
Перевірка присутності студентів на занятті.
Журнал відвідування занять студентами.
Відповіді на питання студентів.
2.Повідомлення теми заняття, актуальність теми, формування цілей, мотивація навчальної діяльності (бажання вчитися заради досягнення академічної мети, професійного зросту).

Тема 11.Державний лад і право Української Народної Республіки
Тема12.Держава і право за гетьманату П. Скоропадського
Тема 13. УНР часів Директорії та її право
Тема 14. Західноукраїнська Народна Республіка та її право

Цілі:

-**навчальна** (поглиблення, конкретизація, систематизація знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару;
-поглибити знання, сформувати уміння і навички застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності);
-**розвивальна** (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, нормативно-правовими актами; формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);
-**виховна** (моральне виховання, виховання правової, політичної , патріотичної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення конкретної теми, тощо); ™
-**діагностично-корекційна** (контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх подолання) та ін.

3. Актуалізація опорних знань студентів

Актуалізація — відтворення раніше засвоєних знань, на які спирається вивчення нового навчального матеріалу, а також їх застосування при вивченні теми лекції.
Актуалізація має стимулювати пізнавальну активність студентів.

Дати визначення політичному ладу?

4.Мотивація навчальної діяльності :
- активізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів до вивченої теми;
- сприяти формуванню бажання освоїти навчальний матеріал;
- викликати інтерес до процесу навчання використовуючи в процесі лекції різноманітні засоби (розповідь, пояснення, ситуації, бальна винагорода студентів).

5. Вступне слово викладача

Зміст семінарського заняття

1.Політичний лад і право Української Народної Республіки
2.Право за гетьманату П. Скоропадського
3.УНР часів Директорії та її право
4.Західноукраїнська Народна Республіка та її право»

Література: [1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12]

Вид семінару: Семінар запитань і відповідей. Перевірка виконання питань для самостійної роботи

Методичне забезпечення: (тести, проблемні питання (картки з самостійної роботи до семінару), опорні конспекти, тощо)

Робота за планом (заслуховування відповідей на запитання, виконання завдання на самостійне опрацювання, тощо)

Підведення підсумків (оцінка знань студентів, коментар відповідей)

Семінарське заняття №6

1.Організаційна частина заняття:
Перевірка присутності студентів на занятті.
Журнал відвідування занять студентами.
Відповіді на питання студентів.

2.Повідомлення теми заняття, актуальність теми, формування цілей, мотивація навчальної діяльності (бажання вчитися заради досягнення академічної мети, професійного зросту).

Тема 21.Держава і право України на сучасному етапі (1991–2021 рр.)

Цілі:
-**навчальна** (поглиблення, конкретизація, систематизація знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару;
-поглибити знання, сформувати уміння і навички застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності);
-**розвивальна** (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, нормативно-правовими актами; формування умінь і

навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);
-**виховна** (моральне виховання, виховання правової, політичної , патріотичної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення конкретної теми, тощо); ™
-**діагностично-корекційна** (контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх подолання) та ін.

3. Актуалізація опорних знань студентів

Актуалізація — відтворення раніше засвоєних знань, на які спирається вивчення нового навчального матеріалу, а також їх застосування при вивченні теми лекції. Актуалізація має стимулювати пізнавальну активність студентів.

Дати визначення політичному ладу?

4.Мотивація навчальної діяльності :
- активізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів до вивченої теми;
- сприяти формуванню бажання освоїти навчальний матеріал;
- викликати інтерес до процесу навчання використовуючи в процесі лекції різноманітні засоби (розповідь, пояснення, ситуації, бальна винагорода студентів).

5. Вступне слово викладача

Зміст семінарського заняття

1.Акт проголошення Верховною Радою УРСР незалежності України.
2.Законодавче оформлення створення незалежної Української держави.
3.Міжнародне визнання незалежності України.
4.Конституційний процес.
5.Реформування судової системи.
6.Зміни в праві незалежної України.

Література: [1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12]

Вид семінару: Семінар запитань і відповідей. Захист самостійних робіт. Перевірка виконання питань для самостійної роботи .

Методичне забезпечення: (тести, проблемні питання (картки з самостійної роботи до семінару), опорні конспекти, тощо)

Робота за планом (заслуховування відповідей на запитання, виконання завдання на самостійне опрацювання, тощо)

Підведення підсумків (оцінка знань студентів, коментар відповідей)